

Viðmerking:

Føroyar í kalda krígunum

So er hon komin Svartabók, og fleiri munnu nú hava lisið hana.

Bókin er sera væl úr hondum greidd, og eg má siga, at ikki væntaði eg, at hon skuldi bergtaka meg so nógv, at eg ikki fekk lagt hana frá mær aftur.

Eg minnst alla hesa tíðina og tað endaleysa kjakið um NATO-støðina (Loran-støðin á Eiði) hoyrdi við, varð nevnd í einum cykasetingi. Men nú sær tú alt svart upp á hvítt, tær tørvar ikki endaleysar grundgevingar, og taka ímóti ófantaligum skilaleysum, skuldsetingum og brigsli. Her er alt útgreinað.

Føroyar eru ikki longur nakrar neydars fátæksligar oyggjar, sum liva av náði frá donum. Í 1960 bedømte de amerikanske myndigheder Færøerne strategiske betydning som værende, på mange områder, på lige fod

med Island og samme år blev Færøernes potentielle værdi bedømt som værende lig med Grønlands.

Nei, tað finnast ongur beinleiðis rokningar, sum siga í krónum og oyrum, hvussu nógv danir hava fingið fyri hesar neydars oyggjar. Tað hevði eg heldur ikki væntað, men sterkar ábendingar. Annars sigur hesin setningur mær alt.

Takkað verið Tjóðveldisflokkinum, serliga leiðarinum Erlendi Paturssyni, sum áhaldandi ger vart við, tað út av lagi vánaligu støðu fiskimaðurin er komin í, vilja amerikamenn hjálpa føroyingum við einum láni til at endurnýggja skipafloktan fyri at støða Tjóðveldisflokkinum, og harvið skapa trygg politisk viðurskiftir fyri teir.

Hesum seta danir seg ímóti. Teir vilja ikki, at føroyingar skulu halda, at tað

loysir seg at gera uppreistir (Teir vísa til Klaksvíksstríðið). Eisini vilja teir brúka peningin, til at stýra útviklinginum. Danir vilja ikki t.d. at Oyggjarvegurin skal vera 5,5m. sum føroyingar vildu. Hann skuldi bara vera 3m. breiður, og heldur ikki vildu teir gera vegin longur enn til sjálva NATO-støðina. So smálígir vóru teir altso.

Í 1958 færr teirra stuðulsflokkur eitt rimmar val. Triggjar lótingslimir aftur, og nú ber til. Formaður Javnaðarflokksins kann koma heim við einum neydarsligum válgarabita (í mun til tann góða válgara), og sum ein annar gandakallur fær hann henda sama bita (fólkpensjónin og 60 mill. kr. grunnurin) at vaksa og glógva. Tað er ikki NATO-støðin, ið er gevarin, men heimastýrslógin, sum nú verður umdoypt til Fræslis-

brævið Mikla. Danir geva hetta, tí teir eru so bláoygd-ir, onkur sigur flennandi, býttir. Eisini verður gjørt vart við, at formaður flokksins er ein sannur meistari at fáa pening úr Danmørk fyri púra einki, og flokkurin kann nú sita tryggur í sæti. Tað er hann, sum skal stýra í Føroyum. Kemur tað til skarpskeringar hvørjum hann skal halda við, flokkinum ella Føroyum. Velur hann flokkin. Somuleiðis um valið stendur millum Føroyar og Danmark. Hann velur Danmørk, tí uttan hana er hann einki.

Fullvæl veit eg, at Hákon Djurhuus sigur í tinginum, at tú kann mótmæla. Hann tegir, ið samtykkir. USA vildi, at føroyingar skuldu fáa innlit í málið, men danir vildu tað ikki. Og so kundu sambandsflokkarnir brúka tað til egið gagn og kjaftastlit.

Mangur við mær man minnst, tá ið formaður Javnaðarflokksins ferð eftir ferð brigslaði Karsten Hoydal í tinginum, at hann hevði skálað uppi í Mjorkadali. Eins ofta mátti so Karsten upp at avnokta tað. Hetta menti ikki tingarbeiði. Vandi fólk við at í tinginum var bara rukkulív, sum ein tók til.

Tað ringasta av øllum var at føroyingar fóru at trúgva, at bara tann rætti maðurin varð sendur til Danmørk so kom hann aftur til Føroyar við einum posa av pengum. Einki er so ósatt sum tað.

Tey sum hildu, at Ríkisumboðið bara var ein pyntidukka, fær annað at hoyra í Svörtubók. Í NATO-málinum er tað Ríkisumboðið, sum hevur alla makt í Føroyum.

Svartabók er lítið og sera grunt viðgjørd í miðlumum. Tora tit ikki at viðgera hana,

men sjálvandi sigur eisini hon, at vit mugu hava fullveldi í Føroyum.

Steinbjørn B. Jacobsen

Sjálvstýrslógin besta uppskotið

Eftir at vit føroyingar hava skiftið orð og tingast um ríkisrættarlugu viðurskiftini í 1 1/2 ár, mann og mann ímillum, í fjølmíðlumum og á lögtingi, so er nú við at tekna seg ein mynd burtur úr øllum tí nógvu tilfari, sum komið er undan kavi. Fólknið vrakar fullveldið.

Fullveldisuppskotið hjá samgonguni verður í verandi líki vallað viðmælt av Føroya fólki á eini fólkkaatkvøðu, tó tað bert fær fulla undirtøku frá veljarum Tjóðveldisflokksins - og kanska illa nok tað, tí tað skilt á eldri tjóðveldisfólkum, at tey kenna seg eisini ótrygg.

Veljarar Fólkaflaksins og Sjálvstýrslaksins siga í stóran mun nei. Hetta kanst tú eisini lesa út frá seinastu veljarakanningini.

Sambandsflokkurin er størsti vinnarin í atkvøðum í lótni, hóast hann hevur flutt seg munandi í ríkisrættarmálinum. Og Javnaðarflokkurin er eftir øllum at døma væl yvireins við sína veljarar, tá hann tviheldur um sitt uppskot til sjálvstýrslóg og noktar at fara út úr ríkisfelagsskapinum við Danmark her og nú, sum samgongan hevur skotið upp.

Tað eru helst nakrar greiðar orsøkir til, at Føroya fólk og nú helst eisini okk-

ara fólkavaldu politikarar á Løgtingi ássannar, at fullveldisuppskotið hjá samgonguni fer at fella við fólkkaatkvøðuna, um tað kom so langt:

1. Prísurin fyri fullveldið her og nú kann gerast ov høgur.
2. Fullveldið er fyrsta og kanska mest avgerandi stigið til loysing, sjálvt um hettar verður kávað út yvir. Meirilutin av fólkinum ynskir ikki loysing, men meira sjálvstýri.
3. Ein fullveldisproklamatión her og nú - og so afturdeligering til, umsiting av og gjaldan frá donum er ikki meira greið ábyrgd enn verandi skipan, og er ikki veruligt fullveldi.
4. Sjálvstýrsmálini, vit seta okkum, kunnu heilt ella nærur heilt røkast uttan at fara úr ríkisfelagsskapinum.
5. Ein tilætlað, hóvlig framferð, sum greiðir fyrirteytirnar fram til eitt møgulegt fullveldi um 15-20 ár, um føroyingar tá ynskja at taka fullveldi, tó er tryggari leið at fara.
6. Fólknið ynskir realpolitikk - ikki romantiskar proklamatiónir.

Her stand vit so nú 1 1/2 ár farið, øll orka nýtt til fullveldið og fá ella nærur eingi politisk framstíg alla hesa tíð, og so er vandi fyri, at politiska gulleggið hjá samgonguni verður ótrogið.

Skal nú ikki alt detta á gólv, so má ein breið semja gerast á Løgtingi, hvar helst allir flokkar standa aftanfyri. Er hetta gjørligt? Teir triggir stóru flokkarnir, Fólkaflokkur, Javnaðarflokkur, Sambandsflokkur kunna helst

semjast í hesum máli og eisini við teir báðar minnu flokkarnar, men kann Tjóðveldisflokkurin semjast við nakran annan flokk í hesum máli, sum støðan er nú? Tað vil nærmasta framtíð vísa.

Landsstýrismáðurin í sjálvstýrismálum er vorðin fjadursárur, hann tulkar alt, sum hendir nú, til sín fyrmin. Hann sigur, tað er fin uppbakking av fullveldinum, tá 39% eru fyri, 61 ímóti??? Aðrir úr sama flokki siga, at teir flyta seg ikki ein tamma í ríkisrættarmálinum?

So nú má okkurt henda, sum kann loysa upp hesa fastlæstu støðuna.

Javnaðarflokkurin á tingi eigur sjálvandi at samráðast við aðrar flokkar um hetta stóra mál, men hann eigur undir ongum umstøðum at taka undir við fullveldisproklamatiónini. Loysnirnar skulu finnast innan fyri ríkisfelagsskapin.

Javnaðarflokkurin hevur tað besta uppskotið, sum liggur ímillum sambandsuppskotið og fullveldisuppskotið. Javnaðarfólk standa nærur samd aftanfyri flokksleiðslu og tingbólki í hesum máli, og alt tyðir upp á, at veljaraskarði flokksins bakkar upp um hesa støðu Javnaðarflokksins. Ein stórir meiriluti av Føroya fólki úr nærur øllum politiskum flokkum ynskir: meira sjálv innanfyri ríkisfelagsskapin. Og tað var og er politikkur Javnaðarflokksins, sum ikki eigur at verða sleptur.

Vil Tjóðveldisflokkurin ikki vera realistiskur og flyta seg, so verður tað hesi neyðugt at greiða semjur uttan tann flokkin, men tá fyriliggur ein onnur støða. Best var, um allir seks

flokkar á tingi nú vistu ábyrgd og virdu fólkaraðið í hesum stóra máli, so ein loysn varð funnin, ið allir flokkar og harvið vónandi alt Føroya fólk kundi tikið

undir við. Tí hetta er framtíð okkara vónandi alt Føroya fólk kundi tikið undir við. Tí hettar er framtíð okkara og ikki minni eftirkomarar okkara, sum verður lagt til

rættis, og tað er annað og meira enn ideologisk smámál, ið tað umræður.

Nú skal tað vísa seg, um tað, at standa saman, er okkum givið í heila taki, ella skaldið framvegis hevur rætt. »Alt ella einki« politikkur er sera vandamikil politikkur.

Birgir Mohr, Sandi

Wrangler-skógvar
fært tú hjá okkum

329,-

329,-

Wrangler
AUTHENTIC
FOOTWEAR

Handilskjarnin

N. Finsensgøta 8 • Tlf. 317919

www.handilskjarnin.fo